

Барановська І.Г., Андрійців О.М. Розвиток особисто-ціннісного ставлення до мистецтва засобами музейної педагогіки // І.Г. Барановська, О.М.Андрійців // Zbiór raportów naukowych z Konferencji Międzynarodowej Naukowo-Praktycznej (on-line) zorganizowanej dla pracowników naukowych uczelni, jednostek naukowo-badawczych z państw obszaru bulego Związku Radzieckiego oraz bytej Jugosławij (30.11.2017) Warszawa, 2017. – 268 str. – str. 206-209 (0,2 др. арк.) <http://конференция.com.ua/pages/view/1174> РИНЦ

Автори

І.Г. Барановська, О.М. Андрійців
И.Г. Барановская, О.Н.Андрийцев
I.G Baranovskaya, O.M. Andriytsiv

Назва

Розвиток особисто-ціннісного ставлення до мистецтва засобами музейної педагогіки

Развитие лично-ценностного отношения к искусству средствами музейной педагогики

Development of personal value attitude to art by means of museum pedagogy

Ключові слова

Музейна педагогіка, педагогічна цінність, мистецтво особисто-ціннісне ставлення, музейна річ

Музейная педагогика, педагогическая ценность, искусство лично-ценностное отношение, музейная вещь

Museum pedagogy, pedagogical value, art, personal and value relation, museum thing

Анотації

Стаття присвячена проблемі розвитку особисто-ціннісного ставлення до мистецтва засобами музейної педагогіки. Світ навколо нас прекрасний не тому, що художньо досконалий, а тому що кожна особистість переносить на нього власне розуміння краси настільки, наскільки в неї розвинене бачення цієї краси. Найбільш ефективним завжди вважалося виховання на прикладах здобутків поколінь у різних сферах світового поступу, зразки яких з турботою зберігаються в сучасних музеях. Зазначимо, що музей береже, вивчає та показує все, в чому живе час. Музей – це не тільки сховище пам'яток минулого, це місце занурення в минуле, місце збереження «зупинених миттєвостей», це «машина часу». Розуміння ціннісного значення музейних речей – основа виховання культурної особистості.

Статья посвящена проблеме развития лично-ценностного отношения к искусству средствами музейной педагогики. Мир вокруг нас прекрасен не потому, что художественно совершенный, а потому что каждая личность

переносит на него своє розуміння краси настільки, наскільки у неї розвинуто бачення цієї краси. Найбільш ефективним завжди вважалося виховання на прикладах досягнень поколінь в різних сферах світового розвитку, зразки яких з турботою зберігаються в сучасних музеях. Відзначимо, що музей зберігає, вивчає і показує все, в чому живе час. Музей - це не тільки сховище пам'яток минулого, це місце занурення в минуле, місце збереження «зупинених миттєвостей», це «машина часу». Розуміння ціннісного значення музейних речей - основа виховання культурної особистості.

The article is devoted to the problem of the development of personal and value attitude to art by means of museum pedagogy. The world around us is beautiful not because it is artistically perfect, but because each person transfers his own understanding of beauty to the extent that it has developed a vision of this beauty. The most effective was always considered education on the examples of achievements of generations in different spheres of world advancement, samples of which are kept with care in modern museums. It should be noted that the museum cares, studies and shows everything in which the time lives. The museum is not only a repository of monuments of the past, it is a place of immersion in the past, a place of preservation of "stopped moments", it is a "machine of time". Understanding the value value of museum things is the basis of cultivating a cultural personality.

І.Г. БАРАНОВСЬКА

к.п.н., доцент кафедри мистецьких дисциплін
дошкільної та початкової освіти
ВДПУ ім.. М.Коцюбинського

О.М.АНДРІЙЦІВ

концертмейстер кафедри мистецьких дисциплін
дошкільної та початкової освіти
ВДПУ ім.. М.Коцюбинського

РОЗВИТОК ОСОБИСТО-ЦІННІСНОГО СТАВЛЕННЯ ДО МИСТЕЦТВА ЗАСОБАМИ МУЗЕЙНОЇ ПЕДАГОГІКИ

У Національній доктрині розвитку освіти в Україні визначено, що головна мета української освіти полягає у створенні умов для особистісного розвитку і творчої самореалізації кожного громадянина країни, виховання покоління здатного навчатися впродовж життя, підготовленого для збереження, створення та розвитку цінностей суспільства. Розробка та апробація такої системи – довготривалий процес пошуку найрізноманітніших методів та цікавих форм роботи з учнями. Естетичне виховання у школі спрямоване на розвиток потреби і здатності дитини до емоційного сприймання та переживання. Світ навколо нас прекрасний не тому, що художньо досконалий, а тому що кожна особистість переносить на нього власне розуміння краси настільки, наскільки в неї розвинене бачення цієї краси.

Найбільш ефективним завжди вважалося виховання на прикладах

здобутків поколінь у різних сферах світового поступу, зразки яких з турботою зберігаються в сучасних музеях. Зазначимо, що музей береже, вивчає та показує все, в чому живе час. Музей – це не тільки сховище пам'яток минулого, це місце занурення в минуле, місце збереження «зупинених миттєвостей», це «машина часу». Крім того, це місток через відродження в майбутнє нашого народу.

Інтерес до навколишнього світу (до мистецтва) прокидається у дитини тоді, коли коло його інтересів обмежуються стінами дому, близькими людьми, звичними предметами, сталими правилами і нормами поведінки в сім'ї. До шкільного віку цей інтерес зростає, і маленька особистість починає задавати безліч різноманітних питань: «Що таке час?», «Як з'явилося життя на Землі?», «Чи завжди людина була такою, як сьогодні?», «Що замінювало людині метро або літак? і т.п.. Вчителю важливо не згасити цей вогник цікавості, а поступово розпалити його та розвинути дитячий інтерес до наступних філософських питань, продовжуючи їх ряд, спантеличуючи маленького «філософа» новими відомостями та знаннями: «Що таке мистецтво, як і чому воно виникло?», «В чому секрет краси?», «Чому всі люди і народи різні?» і т.п.

Педагогу не відводиться роль всезнаючого ментора; його завдання не давати однозначні відповіді на всі питання (це і неможливо), а спільно з дітьми шукати шлях до їх вирішення. Гарним помічником вчителя в розв'язанні даної проблеми має стати музейна педагогіка, що поступово «приходить» в школу. Сучасні вчені-педагоги наполегливо працюють у напрямку формування цієї нової наукової дисципліни. Вони вивчають досвід роботи центрів музейної педагогіки; досліджують художньо-виховний вплив музейних експонатів на учнів різних вікових категорій; розробляють та апробують своєрідну систему прилучення дітей до світу мистецтва за допомогою музейних цінностей та скарбів (Н.Ганнусенко, О.Караманов, І.Ласкій, Т.Понкратова, Л.Черкаський, Т.Чумакова, І.Фічора, М.Юхневич та інші).

Включення музеїв в освітньо-виховний процес – справа не така проста, як може показатися на перший погляд. Вчителі, що усвідомили велике незамінне значення музею як виховного і освітнього центру, виражають деколи подив, чому немає очікуваного результату. Вони водять своїх учнів у музей мало не кожного місяця. Діти продовжують сумувати в музеї і природно, не засвоюють подану їм інформацію. Словом, кількість ніяк не переходить в якість. Виявляється, справа зовсім не в частоті відвідувань музеїв, а в ступені підготовленості дитини до сприйняття наочної мови творів мистецтва. Привести дітей в музей і чекати від них повноцінного сприйняття інформації (емоційної реакції, виявлення головної ідеї експозиції або експозиційного комплексу, естетичної насолоди, тощо) – справа настільки ж наївна і безнадійна, як сподіватися на те, що людина, вперше взявши в руки скрипку, пензлик або глину, почне створювати прекрасні витвори мистецтва.

Вчитель повинен усвідомлювати, що переважна більшість учнів не готові до сприйняття складної символічної мови музею, до осягнення прихованого значення музейних речей. Пізнавати ж оточуючий світ дитина починає саме з розуміння цього прихованого значення речей. Педагог повинен вміти допомогти їй в цій непростій і дуже важливій пізнавальній діяльності. Таким чином, потрібна велика попередня підготовка дітей до спілкування з наочним

світом мистецтва, яку вчителі повинні вміти спланувати та здійснити.

Для того, щоб учні пройнялися відповідним емоційно-ціннісним ставленням до художнього твору, не досить пояснень та настанов педагога. Ці пояснення мають знайти підкріплення у власному естетичному досвіді дітей. Не випадково при багатьох музеях організовують центри музейної педагогіки з постійно діючим лекторієм, з'являються гуртки малювання, графіки, фольклорні ансамблі, діють клуби за інтересами, експедиційні загони, впроваджуються музейно-педагогічні програми, працюють творчі лабораторії, діють пересувні виставки, проводять педагогічні марафони, майстер-класи, акції, творчі зустрічі, театралізовані заходи тощо.

Музейний предмет, володіючи прихованими значеннями, дає багату їжу для роздумів та уявлень. Його живодайна сила оповита ореолом святості та є предметом шанобливого ставлення людей [1]. З його допомогою відбувається «занурення» людини в історичне минуле рідного краю, навіть всього людства. Втрачаючи пам'ять предків ніби втрачається трансмісія культур від покоління до покоління. Аби цього не сталося, потрібно, за умов різнобічного осягнення дітьми суті краси буття, вчасно навчити дітей любити свій дім, свій рідний край, свою Батьківщину.

Отже, використовуючи елементи музейної педагогіки в навчально-виховній діяльності вчитель виявляється озброєним новими ефективними методами впливу на естетичну сферу дитини, розвиток її особисто-ціннісного ставлення до мистецтва. Педагогічна цінність та культурний потенціал, якими володіють музеї, дозволяють на якісно новому рівні пробудити у дітей інтерес до краси рідного краю, мови мистецтва, підготувати підґрунтя для естетичного виховання та творчого розвитку учнів, сформувати особисто-ціннісне ставлення до мистецтва та його краси.

Література.

1. Барановская И.Г. Актуальные аспекты развития музейной педагогики // Современные технологии образования взрослых: сб. науч. ст. / ГрГУ им. Я. Купалы: Т.А. Бабкина (гл.ред.) [и др.]. – Гродно: ГрГУ, 2011. – С. 77 – 80
2. Барановська І.Г. Педагогіка засобами театру // Zbiór raportów naukowych. „Nauka I Utworzenie XXI Stulecia : Teoria, Pratyka, Innowacje„. (29.11.2013 – 30.11.2013) – Opole: Wydawca: Sp. z o.o. «Diamond trading tour», 2013. – Str. 10 – 13.
3. Панкратова Т.Н., Чумакова Т.В. Занятия и сценарии с элементами музейной педагогики для младших школьников: Первые шаги в мир культуры: Уч.- мет. Пособие. – М.: ВЛАДОС, 2002. – 160с.